

Pracovná skupina pre sušené krmivá, 19. mája 2021

Odhady produkcie a úrody v roku 2020, situácia na trhu

Na úvod Luis Machin (ES) prezentoval všeobecný prehľad produkcie v roku 2020 v najväčších producentoch štátov. (Dokument priložený k správe v českom jazyku.) Celkovo sa vyprodukovalo 3, 398 mil. ton dehydratovaných krmív, odvetvie je veľmi závislé na vývozo. Na druhej strane sa krmivá do EÚ aj dovážajú, preto treba podporiť produkciu proteínových plodín. V roku 2020 situáciu na trhu negatívne ovplyvnila pandémia Covid-19. Výhľady na rok 2021 predpokladajú podobnú produkciu ako v 2020. Podmienky sú aktuálne pozitívne, hoci jar bola v mnohých krajinách chladná.

ES reprezentant informoval o dopadoch daždivého zahájenia sezóny 2020 na kvalitu a kvantitu produkcie. Situácia sa po prvej zlej úrode zlepšila, zvýšili sa zásoby, pre ktoré sa koncom roka podarilo nájsť odbyť. Problémom sú nízke ceny a rastúce náklady. Lucernu siatu označil za jednu z najlepších plodín z pohľadu prínosu pre životné prostredie, čo treba zdôrazňovať pri plánovaní novej SPP. Upozornil, že vzhľadom na vyššie ceny obilnín sa mnoho pestovateľov lucerny preorientováva na profitabilnejšie plodiny, preto by sa mala jej produkcia podporiť ekoschémami v I. pilieri.

IT reprezentant informoval, že aj napriek problémom s počasím v 2020 boli výnosy nadpriemerné, celková produkcia predstavovala 990 000 ton, problém bol s predajom a vývozom. Súhlasil s potrebou povzbudiť produkciu obilnín v EÚ. V IT prebieha štúdia o pozitívnych prínosoch produkcie lucerny. Jej ceny je v IT nižšia ako cena sóje, hoci má vyšší obsah bielkovín, preto je dôležité lucernu podporiť.

RO reprezentantka uviedla, že čo sa týka rozlohy produkcie lucerny, RO je 2. najväčším producentom EÚ, ale výnosy sú v porovnaní s ostatnými krajinami extrémne nízke. Produkcia lucerny by mala byť predmetom cielenej podpory v rámci novej SPP kvôli ekologickým a sociálnym prínosom.

DE reprezentant informoval o vlaňajšej podpriemernej produkcii (kvôli suchu), ktorá je výhradne určená na domácu spotrebu. DE dováža veľké množstvo sóje, treba preto podporiť produkciu bielkovinových plodín v EÚ.

FR reprezentant informoval o komplikovanom roku 2020 a extrémne nízkych výnosoch, celú produkciu sa podarilo predať, zásoby sú takmer nulové. Aktuálna situácia na trhu je normálna, podmienky na výsev v roku 2021 boli veľmi zložité. Podpora lucerny vo FR už existuje formou VCS, vláda ju bude chcieť zachovať

NL reprezentant informoval o 20 % poklese produkcie v 2020 (kvôli suchu), pozitívny je trend ekologickej produkcie. V budúcej SPP sa budú usilovať o ďalšiu podporu, aby dosiahli pomer 20 % ekologickej produkcie. Výhľad na rok 2021 sú pozitívnejší. Aktuálne sa v NL pripravuje národný strategický plán SPP, organizácie poskytujú autoritám rady ohľadom proteínových plodín. Prístup NL vlády k lucerne označil za veľmi pozitívny, za problém označil vysokú cenu kreditov uhlíka v sušiarenskom odvetví (v 2020 – 16 EUR, v 2021 – 55 EUR), čo pre sektor znamená vážne riziko.

Sekretariát adresoval list DG AGRI, v ktorom hovorí o problémoch niektorých štátov (IT, ES) pri uvádzaní sušeného krmiva na medzinárodné trhy v súvislosti s pandémiou a o enormnom náraste nákladov na kontajnerovú prepravu. List vyzýva Komisiu na poskytnutie dodatočnej podpory mimo rozpočtu SPP. Komisia zatiaľ na list nereagovala.

SPP 2020+, prechodné obdobie, stav trialógov

Sekretariát informoval o správe Európskej komisie analyzujúcej VCS platby v roku 2020 na základe oznámení členských štátov. Zo správy vyplýva, že najväčší podiel tejto podpory je určený na hovädzie a telacie mäso (39,6 %), odvetvie mlieka a mliečnych výrobkov (20,89 %), baranie a kozie mäso (12,74 %) a proteínové plodiny (11,16 %). Celková plocha proteínových plodín EÚ v rámci VCS v roku 2020 predstavovala 4,1 mil. ha, priemerná výška podpory bola 115 EUR/ha.

Sekretariát informoval o záverečnej fáze rokovania o reforme SPP, 25. – 26. 5. prebehne supertrialóg, počas ktorého sa bude PT predsedníctvo usilovať dosiahnuť politickú dohodu. Stále však pretrvávajú rozdiely v mnohých témach. Najväčší pokrok sa dosiahol pri horizontálnom nariadení (80-90 % tém), pri spoločnej organizácii trhov prebehol posledný trialóg 12. 5. Najzložitejšie debaty sa vedú o strategických plánoch SPP, kde majú Rada a Parlament odlišné pozície. Posledný trialóg prebehol 11. 5., žiadny zásadný pokrok sa nedosiahol. Za kritické témy označil sekretariát ekoschémy, podmienenosť (GAEC 2, 4, 8, 9), sociálnu podmienenosť, zastropovanie priamych platieb, regresivitu a redistributívne platby.

Na záver sekretariát pripomenul časový harmonogram reformy – prechodné obdobie bude trvať do 31. 12. 2022, od 1. 1. 2023 bude platiť nová SPP, preto treba dosiahnuť politickú dohodu čo najskôr. V roku 2022 budú prebiehať finálne prípravy a schvaľovanie národných strategických plánov SPP, dôležitý je aktívny kontakt s národnými autoritami počas procesu.

Otázky týkajúce sa životného prostredia

Dňa 12. 5. 2021 Európska komisia prijala akčný plán EÚ pre nulové znečistenie ovzdušia, vody a pôdy, čo je ťažiskový cieľ Európskej zelenej dohody. Akčný plán stanovuje ciele, podľa ktorých by sa do roku 2050 malo znečistenie znížiť na úroveň, aby nebolo škodlivé pre človeka ani pre prírodné systémy. Plán sa nezmieňuje o konkrétnom harmonograme zavádzania konkrétnych záväzných cieľov. Aktuálne je predmetom revízie aj smernica 2010/75/EÚ o priemyslových emisiách, v rámci ktorých sa veľká pozornosť venuje poľnohospodárstvu. Sekretariát uviedol, že v rámci revízie aktívne lobuje proti rozšíreniu oblasti pôsobnosti smernice na dodatočné poľnohospodárske činnosti.

Nový klimatický zákon EÚ a revízia systému EÚ pre obchodovanie s emisiami (ETS)

Európske inštitúcie dosiahli 24. 4. politickú dohodu o novom klimatickom zákone EÚ s cieľom znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2030 o 55 % v porovnaní s rokom 1990. Dňa 10. 5. dohodu schválil aj ENVI výbor Európskeho parlamentu. Po formálnom schválení (predpoklad v júni) bude nariadenie zverejnené v Úradnom vestníku EÚ a vstúpi do platnosti 20 dní po uverejnení. Nadväzný balíček Fit for 55 by mala Komisia zverejniť 14. 7. 2021. S ohľadom na navýšenie klimatických ambícií EÚ Komisia v rámci tohto balíčka preskúma všetky relevantné politické nástroje, príp. navrhne ich revíziu.